

Хелзинкско енергийно предизвикателство „Искахме да направим нещо креативно, което би било от полза за други градове“

Интервю с Ян Вапаавуори, кмет на Хелзинки от 2017 до 2021 г.

От февруари 2020 г. до март 2021 г. град Хелзинки организира международен конкурс за дизайн за намиране на решения за поетапно премахване на системата си за централно отопление с въглища и газ до 2035 г. Ян Вапаавуори, тогавашен кмет на Хелзинки, споделя уроците, извлечени от това [„Хелзинкско енергийно предизвикателство“](#).

Какви бяха основните причини за стартирането на Хелзинкското енергийно предизвикателство?

Ян Вапаавуори: „В началото на този проект имаше две визии. Първо, бяхме изправени пред сложно предизвикателство, което не знаехме как да разрешим. Второ, искахме други градове да се възползват от действията ни.

Хелзинки се ангажира да стане неутрален по отношение на климата до 2035 г. В момента повече от 50% от емисиите в града идват от сектора за отопление и охлаждане. Освен това от 2029 г. изгарянето на въглища за производство на енергия ще бъде забранено във Финландия. В момента имаме две комбинирани топлоелектрически централи (ТЕЦ), работещи с въглища, снабдяващи градската система за централно отопление и охлаждане (DHC). През 2023 г. ще затворим една от тях, но за другата нямахме възобновяеми алтернативи. Бихме могли да решим да използваме биомаса вместо въглища, което е обичайното решение. Но не вярвам, че изгарянето на биомаса в масови мащаби също е устойчиво решение. По този начин, след като изключихме биомасата, нямахме ясен отговор как можем да декарбонизираме нашата DHC мрежа.

Освен това искаме да бъдем град-предшественик, искахме да направим нещо креативно, което да е от полза за други градове, затова поканихме останалия

свят да ни помогне да разрешим проблема. От самото начало беше ясно, че някои решения, предложени от конкурентите, могат да бъдат от значение за други градове. Философията на град Хелзинки е не само да направи самия град неутрален по отношение на климата, но и да допринесе за усилията на останалия свят да направи същото.

Вдъхновихме се от град Ню Йорк, който от известно време провежда този вид конкурси, които те наричат Предизвикателства MoonShot .

Кой беше най-големият урок за Вас?

Това, което научих, е, че не е достатъчно даден град да притежава своята енергийна компания на 100%, градът трябва да има силно сътрудничество с тази компания, да играе по-голяма роля като град за решаването на най-голямото предизвикателство на човечеството в днешния свят. Не можете да делегирате проблема с декарбонизацията на отоплителната си система на компания, дори ако я притежавате на 100%. Декарбонизирането на отоплението и охлаждането не е просто технически проблем.

Друг урок е, че трябва да създадете възможно най-гъвкавата система.

Научихме, че технологията прави крачки напред всеки ден. Трябва да се опитаме да създадем система, в която да не се заключваме в технологии, които вече ще бъдат остарели две години по късно. Трябва да създадем екосистема, която да е гъвкава и адаптирана към новите технологии в бъдеще.

Съвети за успешно енергийно предизвикателство

Лаура Ууту-Дешривере, директор на проекта на Хелзинкското енергийно предизвикателство и Кайса-Рита Коскинен, директор на проекта за неутрални въглеродни емисии в Хелзинки, споделят отзивите си за организацията на предизвикателството. Полезни съвети за вас, за да повторите подобен конкурс във вашия град!

Хелзинкското енергийно предизвикателство беше организирано в две фази: отворена фаза на кандидатстване, в която градът получи 232 кандидатури от 35 държави, и след това фаза на съвместно създаване с десет екипа, включени в краткия списък. В

първата фаза кандидатите трябваше да убедят журито с кратко обяснение, че техните решения имат потенциал да разрешат проблема, и че техният екип има капацитета да започне втората фаза. Във фазата на съвместното създаване, градът предостави допълнителна информация за своите системи за ДНС, така че финалистите да предложат подробен генерален план за постигане на целта на града за декарбонизация. Има четири фактора, които могат да помогнат за успеха на конкурса.

1. Оставете предизвикателството отворено

Град Хелзинки не търсеше конкретни технологични решения, а изчерпателни генерални планове, интегриращи иновации и системно мислене за решаване на предизвикателството си. По този начин градът не определи никакви ограничения за предложените решения. Поради огромното разнообразие на получените предложения (от търгове за чисто отопление до пространствени решения за събиране на енергия от слънцето и вятъра), беше предизвикателство да ги оценим. Използването на различни категории би могло да опрости избора на финалистите, но също така би ориентирало предложенията от кандидатите.

2. Организирайте се и се пригответе за двупосочно учене чрез опит

Като се има предвид разнообразието и значителният брой получени кандидатури, това изискваше доста работа за тяхната оценка и мобилизация на експерти от различни среди. По този начин наличието на ключови лица от града и неговите местни заинтересовани страни беше от решаващо значение за успеха на предизвикателството. По време на втората фаза, екипите финалисти успяха да се срещнат с политическите лидери, експертите от града и участниците от енергийната компания в Хелзинки. Това им позволи да разберат по-добре нуждите и пречките, пред които е изправен градът, докато представителите на града можеха да бъдат предизвикани от иноваторите, което доведе до по-голямо съревнование между участниците.

3. Бъдете ясни какво искате

Хелзинки дефинира седем критерия за оценка на предложените от финалистите генерални планове: въздействие върху климата, въздействие върху природните ресурси, разходи, график за изпълнение, осъществимост, надеждност и сигурност на доставките и топлинен капацитет. Това подтикна новаторите да вземат предвид различните аспекти на градското предизвикателство. Хелзинки също подготви набор от данни за финалистите и ръководни предположения, например относно бъдещите енергийни нужди на сградите. По този начин всички екипи получиха една и съща

рамка. Предположенията бяха необходими и поради поверителността на някои данни или поради факта, че градът нямаше отговори за всички въпроси на финалистите.

4. Поканете международни и интердисциплинарни екипи

Хелзинки покани хора от цял свят да участват в това предизвикателство: кандидатстваха екипи от повече от 35 държави. Хора, външни спрямо местните и национални ситуации, успяха да предложат нестандартни идеи: това помогна да бъдат донесени нови знания и да се избегнат фиксиращите ефекти (попаднали в една категория решения). Градът също избра международно жури от топ експерти, които да оценят десетте предложения на финалистите и да изберат наградените.

[Гледайте записа на уебинара, за да научите повече за това, което градът научи от това уникално преживяване.](#)